

Тези до рубрики

УДК 614.253.5+616–093.75+371.14

Г. М. Ерстенюк, О. З. Децик, Ж. М. Золотарьова, Н. І. Кольцова

Організаційні форми підготовки медичних кадрів із питань паліативної допомоги

Івано-Франківський національний медичний університет, Україна

INTERNATIONAL JOURNAL REHABILITATION AND PALLIATIVE MEDICINE. 2023. 1 (8): 52-53; DOI 10.15574/IJRP.M.2023.8.52

Мета – вивчити сучасні погляди, передовий світовий та вітчизняний досвід стосовно підготовки медичних кадрів для паліативної допомоги (ПД).

Матеріали та методи. Застосовано рекомендації міжнародних організацій, вітчизняні нормативно-правових акти з питань надання ПД, навчальні плани і програми навчальних дисциплін вищих медичних закладів освіти.

Результати. Встановлено, що саме визначення «Паліативна допомога» та рівні її надання, регламентовані чинним законодавством України, не відповідають сучасним міжнародним підходам. Згідно з рекомендаціями Європейської асоціації паліативної допомоги (ЄАПД), ключовими складовими ПД є автономія, гідність, взаємозв'язок між пацієнтом і системою охорони здоров'я, якість життя, позиція стосовно життя і смерті, комунікації, громадська просвіта, мультипрофесійний підхід, допомога сім'ї при жалобі і горюванні. Для їх забезпечення в більшості країн світу виділяють три рівні ПД: паліативний підхід, загальну і спеціалізовану ПД. Паліативним підходом має володіти кожний медичний працівник, оскільки рано чи пізно він обов'язково зустрінеться з пацієнтом, який потребує ПД, і його найближчими. Загальну паліативну допомогу забезпечує медичний персонал, який часто контактує з інкурабельними пацієнтами та їхніми сім'ями, зокрема, працівники первинної медичної допомоги, онкологічних, геріатричних, дитячих неврологічних, неонатологічних закладів охорони здоров'я. Спеціалізовану ПД надає персонал спеціалізованих паліативних відділень та центрів, хоспісів, виїзних паліативних служб. Це, своєю чергою, вимагає відповідної до рівня ПД форми та змісту навчання.

Так, згідно з рекомендаціями Білої книги ЄАПД з навчання паліативної допомоги (2013), паліативним підходом повинні оволодіти усі студенти медичних університетів та коледжів на етапі додипломної освіти. Загальна ПД повинна бути засвоєна в межах післядипломної освіти та удосконалюватися під час безперервного професійного розвитку медичних працівників. Спеціалізована ПД потребує відповідної спеціалізації (а в Україні досі немає такої спеціальності) і постійного вдосконалення в рамках безперервного професійного розвитку.

Однак базовим для кожного з указаних рівнів навчання є вимога оволодіння такими ключовими компетенціями ПД:

- застосовувати ключові елементи ПД у місцях перебування пацієнтів та їхніх сімей;
- підвищувати фізичний комфорт пацієнта впродовж усієї тривалості хвороби;
- зауважувати психологічні, соціальні та духовні потреби пацієнта;
- відповідати на потреби доглядальників / членів родини пацієнта;
- відповідати на клініко-етичні виклики при прийнятті рішень у ПД;
- практикувати інтердисциплінарну командну роботу;
- розвивати відповідні інтердисциплінарні і комунікаційні навички ПД;
- приділяти увагу власному БПР.

Нами у 2014 р., відповідно до рекомендацій ЄАПД та за результатами власних досліджень, розроблено типову наскрізну програму «Паліативна та хоспісна допомога» підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст» для студентів вищих медичних закладів освіти III-IV рівнів акредитації за спеціальностями «Лікувальна справа» та «Педіатрія», затверджену МОЗ України. Основною її метою стало набуття майбутніми лікарями комплексу знань, вмінь і навичок з ПД за принципом наскрізного формування інтегральних знань у межах тих предметів, які викладаються в медичному університеті. Такий підхід, на від-

міну від альтернативи введення окремої дисципліни, має ряд переваг, основною з яких стала можливість охопити всі аспекти проблеми та сформувати цілісні інтегральні знання з питань ПД, сприйняти ідею мультидисциплінарного підходу.

Проте з набуттям автономії вищими медичними закладами освіти переходом до компетентісної освіти та відповідної акредитації навчальних програм у НАЗЯВО ця наскрізна програма втратила свою актуальність. Наразі ми можемо тільки комунікувати та пропагувати введення ключових компетенцій з ПД до навчальних програм медичних університетів та коледжів, щоб забезпечити оволодіння паліативним підходом усіма студентами.

Також вважаємо, що відповідні зміни слід внести до програми післядипломної освіти лікарів та молодших спеціалістів із медичною освітою.

Висновки. Система підготовки кадрів в Україні потребує корекції в напрямі формування в усіх медичних працівників ключових компетенцій ПД.

Автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів.

Ключові слова: паліативна допомога, медична освіта.

Organizational forms of medical personnel education in palliative care

H. M. Ersteniuk, O. Z. Detsyk, Zh.M. Zolotarova, N. I. Koltsova

Ivano-Frankivsk National Medical University, Ukraine

Purpose – to study modern views, advanced world and national experience in training medical personnel for palliative care.

Materials and methods. Recommendations of international organizations, domestic regulations on palliative care, curricula of medical universities and colleges.

Results. It is established that the definition of «Palliative Care» and the levels of its provision, regulated by the current legislation of Ukraine, do not correspond to modern international approaches. The National curricula on palliative care developed by us on the principle of vertical integration and approved by the Ministry of Health in 2014, nowadays, in the era of transition to full autonomy of universities, is outdated. There is no medical specialty «palliative care» in Ukraine. Medical specialists can acquire knowledge and skills in palliative care only within the framework of their continuous professional development at the postgraduate level. According to an EAPC White Paper on Palliative Care Education, the three-level system of medical education based on core competencies and core constituents of palliative care is offer.

Conclusions. The system of medical education in Ukraine requires correction in order to acquirement core competencies of palliative care by all medical workers.

No conflict of interests was declared by the authors.

Keywords: palliative care, medical education.

УДК 614.2:616–082+616–08.039.75+616.988.036–036.8

А. В. Царенко, Н. Є. Кожан, З. В. Максимова, А. М. Бондарчук

Особливості організації і надання паліативної та хоспісної допомоги в умовах пандемії COVID-19

Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика, м. Київ

INTERNATIONAL JOURNAL REHABILITATION AND PALLIATIVE MEDICINE. 2023. 1 (8): 53-55; DOI 10.15574/IJRPM.2023.8.53

Пандемія COVID-19 змусила переглянути підходи в організації заходів інфекційного контролю в закладах паліативної і хоспісної допомоги (ПХД), у т. ч. при наданні ПХД в амбулаторних умовах. Як пацієнти, що потребують ПХД (ПП), так і персонал, залучений до надання ПХД, піддається високому ризику зараження COVID-19 та передачі інфекції всередині закладів. З огляду на наявність тяжких захворювань, зниження функціональних можливостей органів і систем організму, ПП схильні до вищого ризику розвитку тяжких форм захворювання і летального результату.

Основні завдання щодо попередження поширення COVID-19 у закладах ПХД, згідно з Тимчасовим керівництвом «Профілактика інфекцій та інфекційний контроль у закладах довгострокового догляду в контексті спалаху COVID-19», розробленим ВООЗ у березні 2020 року [1]: